

תניא יומי

עלון שבועי ללימוד התניא היומי

אז מה למדנו השבוע?

השבוע לומדים את החצי הראשון בסימן כ'

סימן כ' (עד האמצע) - 'יש מאין'

'דירה בתחתונים', לגלות את הבורא במקום הכי נמוך מבחינה רוחנית, בעולם הגשמי שמרגיש נפרד.

הגם שה'יש' מודע לכך שישנו 'אין' שברא אותו, מכל מקום הוא לא משיג וחי אותו, כיוון שה'אין' אינו קיים במציאות שלו. זו מציאות מסוג אחר לגמרי, לכן גם מכנה אותו בשם 'אין', שכלפיו כביכול אינו קיים.

בכל אחת מעשר הספירות בעולם האצילות יש את שני העניינים, עניין ה**בלי גבול** שנותן לספירות של עולם האצילות את היכולת לברוא 'יש מאין' את העולמות שבאים אחרי אצילות, וכן עניין ה**גבול** שנותן לספירות יכולת לברוא נבראים שיש להם גם קשר לבורא שלהם ואינם מנותקים ממנו.

בזכות העניין הראשון העולם מרגיש נפרד מצד אחד ויכול לקיים את התכלית של 'דירה בתחתונים', גילוי הבורא במקום שבו אינו מורגש, בזכות העניין השני, ישנו צד נוסף למטבע - לכל נברא קשר אישי ומיוחד עם הבורא.

ומסביר, שיעקר הבריאה 'יש מאין' היא בספירת המלכות, הספירה האחרונה בעשר הספירות בעולם האצילות בה מתגלה כוח האין סוף (ולכן נקראת בשם 'עלמא דאתגליא'), וממנה נבראים עולמות ב"ע - בריאה, יצירה, עשייה, וכן הנבראים שבהם, הנשמות והמלאכים.

מקור התורה ומצוות - אמנם מוסבר כי מקור המצוות הוא (בספירת ה')מלכות' ומקור התורה ב'זעיר אנפין' (שש הספירות שלפני מלכות) ומשמע מכך שמקור התורה גבוה יותר, אך בשורש כפי שהם בכתר שמעל הספירות, שורש המצוות הוא בדרגה גבוהה יותר.

השינוי הוא בדוגמת 'חותם המתהפך', שמה שבוטל בחותמת שוקע בדבר שחותמים עליו, ונראה הפוך מהחותמת, שהשמאל הוא ימין והגבוה הוא נמוך.

כך המצוות (ובפרט טעמי המצוות שיתגלו לעתיד לבוא) שבדרגת הכתר הן נעלות יותר מהתורה, בהשתלשלות (בעולם האצילות) הן בדרגה נמוכה יותר.

באגרת זו, שנכתבה בימים האחרונים לחיי אדמו"ר הזקן, אנו לומדים חידוש גדול ויסודי בתורת החסידות, שטרם הוסבר עד כה בספר התניא, לפיו התהוות הגשמיות היא מ'עצמות אין סוף'. ישנם שמות רבים לקב"ה ומוסבר בחסידות כי כל שם מייצג דרגה שונה באור האלוהי, באגרת זו מסביר כי על מנת לברוא את גשמיות העולם יש צורך בכוח העצמות, כלומר בקב"ה בעצמו כפי שהוא למעלה משמות ודרגות, ומכונה בחסידות 'עצמותו ומהותו'.

כתוב ב'עץ חיים': 'איהו וחיוהי חד, איהו וגרמוהי חד בהון (=הוא והחיות שלו מאוחדים, הוא והכלים שלו מאוחדים)', מוסבר בתורת הקבלה כי הקב"ה מאוחד עם החיות שלו, עם האור האינסופי כפי שהוא בעולם האצילות, וגם מאוחד עם הכלים, עשר הספירות דרכם מאיר האור האין סופי בעולם האצילות.

שואל אדמו"ר הזקן, לכאורה כיצד יכול להיות מאוחד עם הכלים שעניינם הוא גבול (הכלים הרי מגבילים את האור האין סופי, לעשר ספירות - חכמה, בינה וכו')?

ומסביר שהקב"ה אינו מאוחד עם הכלים כפי שהוא מאוחד עם האורות, אלא מתאחד איתם לצורך הפעולה של בריאת העולם באופן של 'יש מאין'.

בריאה של משהו חדש לגמרי שלא היה קיים קודם, גם לא בהעלם. לולא התאחדות הקב"ה עם הכלים לא היה בכוחם לברוא עולם 'יש מאין', ולא היו מועילים צמצומים באור שרק היו 'מקטינים' את האור הרוחני, אך לא הופכים אותו לעולם גשמי. דווקא הקב"ה 'עצמותו ומהותו' שאין מציאות קודמת לו חס ושלום, יכול לברוא עולם גשמי שירגיש גם כן שאין לו מציאות קודמת.

התוצאה של בריאה 'יש מאין' היא 'יש' שהוא כל כך 'רחוק' מהבורא, עד שאינו מרגיש כי יש בורא, ומרגיש כאילו תמיד היה קיים ומעצמו, וממילא אין לו ביטול לבורא, על כל פנים לא הרגשת ביטול באופן טבעי מצד עצמו (אבל מרגיש ביטול כאשר נמצא לפני הבורא). בשונה מ'עילה ועלול' (=סיבה ותוצאה), אז יש קשר בין העילה והעלול, התוצאה מרגישה שמקורה בסיבה ולכן מרגישה בטלה אליה באופן טבעי. בזכות זה (שהעולם מרגיש נפרד) האדם יכול למלא את התכלית של

אל תוך התניא

קיצור מושגי יסוד בסדר השתלשלות

עצמותו ומהותו

הקב"ה בכבודו ובעצמו כפי שהוא למעלה מכל תואר והגדרה, למעלה גם מהגדרה שלילית, כלומר לא רק שלא ניתן לומר מה הוא כן, גם לא ניתן לומר מה הוא לא. נעלה באין ערוך מכל שאר הנבראים, כולל הרוחניים והנעלים ביותר. אין עליו שום גדר של מציאות ולכן ביחס לנבראים כאילו שאינו נמצא ונקרא גם 'בלתי מציאות נמצא'. ממנו מתפשט זיו והארה, אור זה נקרא אור אין סוף, והוא התגלות העצמות.

אור אין סוף

החיות האלוקית המתפשטת מעצמותו יתברך מכונה בלשון המקובלים בשם 'אור', האור בטבעו הוא מעין המאור (כמו אור השם שהוא חם), כך אור אין סוף שהוא הארה מהבורא הוא 'מעין הבורא'. 'אין סוף' - שאין לו סוף ואינו מוגבל, אין גבול להתפשטותו ואין מקום ריק מהתפשטותו.

סדר השתלשלות

אור אין סוף מהווה את העולמות על ידי ובאמצעות 'סדר השתלשלות', על ידי תהליך של צמצום האור נוצר נתינת מקום לגבול - עולמות. כשהאור יורד ממדרגה גבוהה למדרגה נמוכה, האור נהיה עבה וגס יותר, פחות רוחני, בתחתית סדר ההשתלשלות האור כבר כל כך עבה עד שיכול להיווצר עולם גשמי. בסדר ההשתלשלות יש שלבים רבים מספור אך העיקריים שבהם הם ארבעת העולמות - אצילות, בריאה, יצירה, עשייה. ולמעלה מכך כתר, אור הקו והקב"ה כפי שהוא בעצמו קודם הצמצום.

צמצום הראשון

הצמצום הראשון שונה מכל שאר הצמצומים בכך שלא רק הסתיר או הקטין את האור, אלא סילק אותו לגמרי עד שנוצר חושך והעדר, ולאחר מכן האיר את אור הקו (התחלה חדשה שלא קשורה למה שהיה קודם), מעט מזעיר מהאור קודם הצמצום וממנו מתחיל כל סדר השתלשלות.

אור הקו

הארה מאור אין סוף שלפני הצמצום, 'צינור' דרכו נמשך אור אין סוף לעולמות. אור הקו הוא מצד אחד אין סופי כמו האור שלפני הצמצום, אך מצד שני יש בו כבר הגבלה ולכן יש לו שייכות לעולמות.

אדם קדמון

כללות העולמות התחלתם היא מהכתר, שהוא בבחינת המחשבה הקדומה, המחשבה הראשונה שעלתה לו יתברך על כל העולמות שיברא. בדוגמת אדם שרוצה איזה דבר - במחשבה הראשונה הוא לא חושב על הפרטים בדבר אלא באופן כללי בלבד, לדוגמא: מי שעלה במחשבתו לבנות בית, תחילה חושב על הבית באופן כללי, כל פרטי הבית (הגג, הקירות, החלונות, הפתחים וכו') הם כדבר אחד. כך במחשבה הקדומה דא"ק (אדם קדמון), הקב"ה רואה את כל העולם מתחילתו ועד סופו במחשבה אחת ממש. דהיינו כל העולמות, כל סדר השתלשלות, כל פרטי הנבראים שבתוכם, כל מה שיהיה לאורך ההיסטוריה, בסקירה אחת. על זה נאמר בתפילות ראש השנה "צופה ומביט עד סוף כל הדורות".

כתר

ממוצע בין אור אין סוף שמעליו ועולם האצילות שמתחתיו, 'מונח' מעל עשר הספירות שבעולם האצילות כמו כתר שמונח על הראש. כל ממוצע כלול משתי הדרגות אותן הוא מחבר, כך גם בכתר המחבר אור אין סוף עם העולמות יש את שתי הדרגות. פנימיות הכתר - 'עתיק יומין' - הדרגה התחתונה במאציל, הדרגה הנמוכה ביותר בקב"ה, ביטול מוחלט לקב"ה. חיצוניות הכתר - 'אריך אנפין' - ראש, שורש ומקור לנאצלים, שעניינו הוא גילוי והתפשטות הכתר.

עולם האצילות

עולם האצילות הוא העולם הראשון מבין ארבע העולמות אבי"ע (אצילות, בריאה, יצירה, עשייה בעולם האצילות שורה אור אין סוף ממש. על עשר הספירות של עולם האצילות נאמר "איהו וחיהו חד איהו וגרמוהו חד" כלומר, שאור אין סוף מתאחד באיחוד גמור הן עם האורות של עולם האצילות, והן עם הכלים של עולם האצילות והם נקראות עשר הספירות.

בעולם האצילות אין מקום למציאות נפרדת מאלוקות - "לא יגורך רע", לכן, עולם האצילות הוא כולו טוב, שכן אין בו מקום לרע. עולם האצילות כולל את עשר ספירות שבאצילות, ואת עולם האצילות שהן ההיכלות והמדורין, שבהם נמצאים הנשמות של עולם האצילות.

עולם האצילות נוצר מאור אין סוף באופן של האצלה, כלומר, שהקב"ה האציל והפריש מאור אין סוף, באופן שיהיה יכול להתאחד עם אור אין סוף.

יו"ל ע"י "אחדות ישראל בהפצת המעיינות" (ע"ר) לע"נ הרה"ח ר' משה בן יוסף חיים חיזקיהו ז"ל
להקדשות 054-9770959 | עריכה: נדב כהן, כל הזכויות שמורות

לקבלת העלון מדי שבוע שילחו את המילה "הרשמה" למייל:
tanyavideoart@gmail.com

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד